

ב"ד

ב"ד צ"דק"ק שכונת קראון הייטס Beth Din of Crown Heights

390A Krigston Ave.

Brooklyn, New York 11213

Telephone (718) 604-8000

Fax (718) 773-0186

ב"ת, יום זכאי חמשה עשר באב, ה'תשע"א

בואו ונחזיק טובה לחרה"ח שמעון שי' גדסי, אתא ואייתי מתניתא בידי, תכריך כתבים מגילח עפ"י כתובה פנים ואחור, אשר אסף איש טהור ושקד שומר ללקט אמרים בהלכות חצריכות בעניני תפילה וסדר היום, ושמו יקבנו "שמירת התפלה" ו"שמירת מצות חיים". וכבר איתמחי גברא ואיתמחי קמיעא, כי כבר נודע בשערים בחיבריו שי"ל ע"ע, שמירת הכשרות, שמירת חברות, שמירת השבת ושמירת המועדים (כנסף לסי' ביאור הל' שבת ג"ח).

וכמעשהו בראשונה בשניי בשלישית וברביעית כן מעשהו כאן, וחמישיתו יוסף עליו, ומונה ששה ומשמר, שש המערכת, חכמה וגם מלאכה, מלאכת מחשבת, תפוחי זהב במשכיות כסף, דבר דבור על אופנו, הלכות הלכות בלשון צוח וברורה ודרך קצרה, לקטן ולגדול. ורביעי בקודש עשה חמישי בקודש מקייו למתקדשים ומטהרים, ושש מעלות במקוה טהרה, אמרות טהורות כתייב צרוף, וחיבור לטהור טהור.

ואם כי מרוב הטירדות לא הספקנו לראות כ"א עלים לתרופת, ונבצר מאתנו לספר בשבח המגני לכתבים, כי ע"ז צריך לעיין בכל פרט ופרט, כראוי וכיאות לספר חזן בהלכות חצריכות וחמצוניות ובדבר שיד הכל ממשמשין בו, מ"מ גינה במקצת שמח נגינה, ובחבטות ליו קנה, קולמוס של קנה, כי מחמטט שראינו, ברכנו ברכת הנחנין, מטעמת טעונה ברכה בחטאת מעיו. ומוה אפשר להקיש על הכלל כי כולו מתמידים, נתכוון ועלתה בידו שמירה מעולה, כתבים אין לחם שמירה אלא בכתיבת קעקע, בבתיבה המתקיימת, בדין ובכחול, ויוחקו בעט ברזל, והיא לו נדפסה, בגמר דבריו אדם נדפס.

ולכן, אף ידינו תכון עמו, להדפיסו ולהוציאו לאור עולם להגדיל תורה ולחאדירה, למען יחנו רבים וטובים. וברכתנו שלוחה לו שחפץ ה' בידי יצליח ויפוצו מעינותיו חוצה, כנחל שוטיף ללכת מחיל אל חיל ולהוסיף ולהעלות בקודש, עד כי יאמר שומר, שומר מה מליל, אתא בוקר, יראה אל אלקים בציון, תומי ממיש.

ועל זה באנו על החתום, בברכת כוה"ט

הרב יוסף יצחק יוסף
חבר הבדי"צ

הרב אהרן יעקב שחי
חבר הבדי"צ

ולאות חבת הקודש, שלא תהא ביאה ריקנית, אמרנו נבוא העיר"ה באי-אלו הערות קצרות, אחת הנה ואחת הנה, כפי מסת הפטאי.

א. בספרו, בדיני הפסק בתפלה ר"ל שאפשר להפסיק בין תשי" לתשי"ב בתדרשי" לאמירת מודים אנתו לך. ודלא כמ"ש בסי' הפסק בתפלה. ונגרר בזה אחר חטבלאות הנפוצות שנדפסו בסידורים. אבל דבריהם צ"ע, שהרי אדח"ז דבריו ברור מללו בטעם ההיתר להפסיק (שבטעם הוא שלא אליבא דחלכתא מעיקר הדין, ואין לך בו אלא חידוש), ש"כדאי הם לסמוך עליהם שלא לבטל מעניית דבר שבקדושה"י. ופשוטו כמשמעו, שכל שאינו דבר שבקדושה אין להפסיק עבורו. ושאינו אמן שאחרי הא-ל הקדוש ושיית שמצ"ע דינו כדבש"ק (וישאמן זה חשוב כקדושה"י - ש"ע אדח"ז סי' קט ס"א. ועיי"ש סי' ב. וכ"ה ברמ"א סי' סו סי' ש"ש לו דין קדושה"י. וכ"כ בסי' קט ס"א. ובערוה"ש שם סי' ר"ל דלא דוקא קאמר. ודוחק), אבל, מודים אינו דבר שבקדושה, וטעם אמירתו הוא רק שלא יהא ני ככופר (ודלא כתר"י ברכות יג, א שאינו יכול לאומרה אלא עם הצבור. ובחי"אנשי שם נתקשה בדבריו. אולם, כוונתו ברורה דקאי במודים דרבנן. וכ"ה בחי' הריטב"א ברכות כא, ב). ומשי"כ בשו"ת תרוח"ד סי' ב' ד"עניית מודים חשיב דבש"ק"י - היינו שדינו כדבש"ק, אבל אינו דבש"ק שהרי נאמר גם בפחות מעשרה. ותו לא מידי.

הסכמות

אוצר החכמה

אוצר החכמה

1234567

-ב-

ווצ"ל, דאמן דהא-ל הקדוש ושיית אף שנאמרים בפחות מי, מי"מ אמן שבו בחזרת השי"ע הוא מדין קדושה ממש (מצד סיום ברכות ראשונות ואמצעיות וכיו"ב), ולא עני גרידא על ברכות, כאמן שבשאר הברכות בחזרת השי"ע, דחרי מחייט צי' לחמתין מלהתפלל בנכנס ומצא צבור מתפללין, בכדי שיוכל לענות עליהם (אף שעצ"ע בטעמא דמילתא מדוע נתייחדו ב' אמנים אלו יותר מאמן האחרון, ע"י במג"א סי' סו סק"ז ולבוש וא"י שם. ואכ"מ).

ולא עיר שבאמת גם ברכת התורה נאמרת בפחות מי, ומ"מ נקי דבשב"ק, אבל אדה"י דייק בלשונו (סי' סו סי"ח) "שאינה נאמרת על קריאת ספר אלא כשקורין בעשרה", ראה תהליד שם. וי"ל עדי"ו דח"י והוא הטעם באמנים הללו, שבשעת חזרת השי"ע הי"ו גדר בפ"ע.

ב. שם, בנוגע לעניית שאר האמנים דח"ק בפסוד"י - נוטה להקל על סמך סתימת לשון רבינו במכ"י שבהוספות לסה"מ"י, שלא פירש בזה לשלילת. וכבר האריכו בזה לכאן ולכאן. ולפענ"ד אי משום הא לא איריא, ואדרבה, דחידוש שכזה להפסיק לעני שהוא רק ממנהגא הוי"ל להשמיענו בפירוש. וקי' לדייק באותיות הרב במכ"י הני"ל מצ"ע, ללא הקדמות שקיי"ט והכרעה עי"פ די' הפוסקים בגדר אמנים הני"ל. ובפרט, לחידוש בחלכה למעשה, בדבר שמכללא איתמר ולא בפירוש, ומה גם שבמכ"י הני"ל גופא מקום לדייק לחיפך. וז"פ שמשמעות הפוסקים אליבא דהלכתא (משא"כ עי"פ קבלה), שהוא בגדר מנהג בעלמא, וחרי גם לדבריו (שהן בגדר יעניות מיוחדות"י) אסוד להפסיק בהן בברכות קיי"ש, ובעי"כ טעמא מאי כיון שאינו מדינא, ומאי שטא. ואין לך בו אלא חידושו להפסיק לאמירת כל הקדושה ומודים בפסוד"י, שהוא דלא כמשמעות הפשוטה דכמה מהפוסקים ואדה"י בכללם, וכמפורש במכ"י הני"ל גופא.

ואם כי אין אתנו יודע טעם וסברא בדבר בהכרעה בפועל להפסיק לכל קדושה ומודים, מ"מ בהיות ואנתנו לא נדע מה נעשה בנוגע להפסקות הדומות להני"ל, אין לך אלא מה שמנו חכמים. ובאמת, מקום ליישב מנהגנו, ולחלק עפ"י מסברא בין הני"ל לאמנים שבח"ק, והוא עפ"י שב"כ באבודרחה (הובא בבי"ר רס"י סו), אפי' לגבי ברכות קיי"ש להפסיק לכל מודים דרבנן. (וכי"פ בא"ר סי' סו. ועוד). ויתכן, שכיון שתפלתו מופסקת כבר (ע"י פרש"י ד"ה ואומר - ברכות כד, א. שו"ע אדה"י סק"ג סי"ב) באמירת התחלת מודים שוב מותר להמשיך ולהפסיק לכולו (ראה לעי"ו שו"ת גנת ורדים חא"ו"ח כלל א סני"א. אפי"ק מגינים סי' סו בבאורים סק"ז. ועיין קשו"ע סי"ד בלחח"פ. ועוד).

ועוד י"ל, דבפסוד"י מותר להפסיק לכל דבר שיחוא ג"כ שבם וכעין זמרח"י (כלי אדה"י בשו"ע סני"א סי"ח) אם הוא מתיקון חכמים (ראה שם סק"י"ד סי"ח), אף אם אינו חובה ממש. וחרי אמירת מודים דרבנן, אף שאינו חובה ממש (ראה תוד"ה עד - ברכות כא, ב. ועי"ש במהרש"א. מעדני יו"ט ברכות פ"ג סי"ח סק"ע. צ"ח ברכות שם. ועוד), כשמו כן הוא, ונזי' בגמ' (סוטה מ, א), ו"הוא תיקון הרבה חכמים" (שו"ע אדה"י סק"ז סי"א). וראה קצוה"ש סי"ח סק"ט.

ועדי"ו י"ל באמירת כל הקדושה שאף ש"אינו מנוסח הקדושה" (שו"ע אדה"י סי' סו סי"ח. סידור אדה"י ח"ל קיי"ש ד"ה כשמפסיק) - הכוונה ש"אינו מעיקר הקדושה" (כלי אדה"י שם לגבי ימלוך. ובסידור שיחוא מעיקר הקדושה"י), אבל ודאי שם קדושה עליו. וכדמוכח מזה, שייכונן שקבעו נוסח זה בקדושה יש לנתוג בו דין קדושה" (שם סק"כ"ח סי"א. וכשי"כ לדעת האריז"ל (הובא שם) שגם הצבור אומרו). משא"כ באמן דח"ק שאי"ו בגדר עניית אמן מתקנת חכמים כשאר אמן, כ"י"א מנהג בעלמא, כמו אמן ביעלה ויבוא ואמן דפסוקי ברכת כהנים שאומר השי"ע.

- ובבגון דא, שוא"ת עדיף.

ג. בדיני ציצית, בנפלה טליתו מעליו - להעיר שלדעת אדה"י בסידורו מסתבר שא"י"ע לברך בנשאר עליו טיי"ק. ויעיין במילואים לסידור רבינו הזקן עם ציונים והערות לידידיו הרב לוי"צ שליט"א ראסקן פ"ח שהאריך בזה. ומשם תדרשנו לטובת.